

Postgraduaat
in de
Cliëntgerichte
Psychotherapie

Kinderen en Jongeren

(F
M
S) FOCUSon
EMOTION

KU LEUVEN

postuniversitair
centrum

KU LEUVEN

kulak

Cliëntgerichte Psychotherapie

Het postgraduaat cliëntgerichte psychotherapie: kinderen en jongeren, is een grondige praktische en theoretische vorming, waarbij de gevoels- en belevingswereld van kinderen, jongeren en hun context centraal staan. Deze vierjarige opleiding is wetenschappelijk onderbouwd volgens de nieuwste inzichten uit de cliëntgericht-experiëntiële therapie, de emotion-focused therapy, de gestalttherapie en inzichten uit het systeemdenken. Het beoogt deskundigen te vormen die in staat zijn psychische moeilijkheden, conflicten of stoornissen en de daarmee samenhangende klachten in verschillende settings te verminderen of op te heffen. Eveneens heeft deze opleiding oog voor het bevorderen van groei en weerbaarheid bij cliënten. Ervaren opleiders uit diverse werkcontexten staan garant voor deze opleiding. Dit postgraduaat is een product van Focus on Emotion vzw en KU Leuven.

Deze opleiding kiest resoluut voor een ervaringsgerichte aanpak. In de cliëntgericht-experiëntiële benadering staan de therapeutische relatie en het contact maken met de eigen onderliggende ervaringsstroom centraal. Dit gebeurt in het nabij zijn van een begrijpende, meezoekende, aanvaardende, authentieke en ondersteunende ander. Vanuit dit vertrekpunt zal de therapeut proces-verdiepende methodes zoals speltherapie of focussen aanwenden. Op deze manier wordt de beleving en het contact verdiept; verandering komt tot stand.

Hulpverleners aan kinderen of jongeren betekent automatisch omgaan met de context waarbinnen ze opgroeien. Vanuit het samenspel tussen kind/jongere, opvoeders en de ruimere leefwereld ontstaat de hulpvraag.

De therapeut richt zijn aandacht op de beleving van de cliënt en kijkt wat er in deze ervaring meespeelt. Dit is het vertrekpunt voor het proces van indicatiestelling. Afhankelijk daarvan wordt er gekozen voor individuele therapie, ouderbegeleiding, gezinstherapie of een gecombineerd aanbod.

Daarnaast gaat er in de opleiding veel aandacht naar het ervaringsproces van de hulpverlener. Hij of zij leert het eigen gewaarzijn als therapeut te vergroten en zich via focussen af te stemmen op het eigen belevingsspoor en dat van de cliënt.

Op deze manier maakt de student zich de kern-identiteit van het cliëntgerichte paradigma eigen:

- het zien en horen van de persoon in zijn totaliteit en diens groeimogelijkheden
- de subjectieve belevingswereld van de cliënt als centrale invalshoek
- de cruciale rol van de therapeutische relatie in het veranderingsproces
- empathie als een voortdurende fenomenologische methode
- persoonlijke aanwezigheid in de therapeutische ontmoeting
- ontmoeting en het samen zoeken van cliënt en therapeut
- een mensbeeld waarin plaats is voor zelfactualisatie en verbondenheid

Programmastructuur

De postgraduaatopleiding wordt aangeboden als een traject van vier intensieve deeltijdse studie jaren.

Tijdens de vier studie jaren van de opleiding komen de volgende onderdelen aan bod:

- praktijk en supervisie
- theoretisch-methodische vorming
- leertherapie
- specialisatieverslag

|

Met een frequentie van 2 tot 3 dagen per maand wisselen seminars, leertherapie en praktijk supervisies elkaar af. De opleidingsactiviteiten worden begeleid door de vaste stafleden en externe leertherapeuten.

De hoeveelheid en verdeling van contacturen per programma-onderdeel is conform de erkenningscriteria van de Vlaamse Vereniging voor Cliëntgericht-Experiëntiële Psychotherapie en Counseling (VVCEPC) en de richtlijnen van de European Association for Psychotherapy.

Opleidingsonderdelen	Jaar 1	Jaar 2	Jaar 3	Jaar 4	Totaal
Praktijk en supervisie	125	125	125	125	500
Theoretisch-methodisch	200	200	200	150	750
Leertherapie	100	100	100	100	400
Specialisatieverslag			50	75	125
Totaal uren studiebelasting	425	425	475	450	1775
Totaal aantal studiepunten	17	17	19	18	71

Overzicht studiebelasting en studiepunten

Nadere omschrijving van de opleidingsonderdelen

1. Praktijk en supervisie

De psychotherapiepraktijk vormt de voedingsbodem voor de supervisies. De studenten dienen ten minste wekelijks 10 uur therapeutische contacten met hun cliënten of het systeem te hebben. Dit kan gebeuren als zelfstandige, als werknemer of als vrijwilliger. Tevens dient hij/zij in de mogelijkheid gesteld te worden een groot gedeelte van zijn/haar therapeutische sessies te registreren op video of audio. Ook het uitvoeren van een casusonderzoek dient realiseerbaar te zijn. Van elke therapie wordt een dossier bijgehouden, met een zo concreet mogelijke verslaggeving (postsessiecommentaren).

De supervisies worden gegeven onder de vorm van groepssupervisie; per sessie van anderhalf uur komt één supervisor aan bod. In een kleine groep van 6 à 8 studenten en een supervisor, brengen de supervisanten om beurt een casus uit hun praktijk ter bespreking. De supervisor dient de casus zo nauwkeurig mogelijk te illustreren aan de hand van een fragment uit een op audio of video opgenomen gesprek of spelsessie. Van dit fragment (of een gedeelte ervan) wordt vooraf een transcript gemaakt en gekopieerd voor supervisor en medesupervisanten. Bij het exploreren van de casus richt de supervisiegroep zijn aandacht zowel op het proces van de cliënt als op aspecten van de persoon van de supervisor die meespeelden in de manier van ingaan op de beleving van de cliënt. Achteraf maakt de supervisor een schriftelijk verslag van de supervisie, aan de hand van een daartoe geëigend formulier. Dit verslag wordt binnen de maand erop volgend op Toledo Ultra geplaatst.

Externe supervisie :

Elke student dient in de loop van de vierjarige opleiding 10 individuele sessies cliëntgerichte experiëntiële supervisie te volgen. Deze dienen gevolgd te worden bij een door de VVCEPC erkende supervisor. Deze verplichting gaat in vanaf het tweede jaar. De kosten hiervoor worden door de student gedragen.

Nadere omschrijving van de opleidingsonderdelen

2. Theoretisch-technische vorming

In deze opleiding stromen het gedachtegoed uit de cliëntgerichte, emotion-focused en gestalttherapie met onmisbare noties uit het systeemdenken samen.

In het eerste jaar ligt de focus op de centrale thema's uit de cliëntgerichte psychotherapie: het mensbeeld, de grondhoudingen, het experiëntieel en interactioneel werken, veranderingsprocessen in de cliënt, attitudes en interventies van de therapeut. De student leert de context betrekken van bij de start van het hulpverleningstraject.

Creatieve en speelse technieken worden verbonden met het ervaringsproces. Uiteraard krijgt de ontwikkelingspsychologie de plaats die haar toekomt. Inhoudelijk doorlopen we de visie op psychotherapie en de therapeutische grondhoudingen. Er wordt een aanzet gegeven om zelf te leren focussen, het eigen gewaarszijn als therapeut te vergroten en dat van de cliënt te helpen ontwikkelen.

In het tweede jaar gaan we verder op dit elan. Naast het dieper doorwerken van de therapeutische grondhoudingen en eigen thema's is er toenemende aandacht voor meer specifieke elementen in het therapeutisch proces. In dit jaar wordt een grondige kennis ontwikkeld omtrent procesdiagnostiek: men verwerft inzicht in een breed spectrum van psychische moeilijkheden, conflicten of stoornissen en men maakt kennis met diverse, individueel verschillende verschijningsvormen. De student leert typische processignalen ('markers') herkennen en leert tevens hoe hij of zij hier therapeutisch kan op inspelen. Vanuit een systemische invalshoek leert de student de context op een actieve wijze bij het therapeutisch proces te betrekken.

In het derde en vierde jaar worden bepaalde van deze thema's herhaald, verdiept of toegespitst op specifieke problematieken

en processtorings. Men maakt doorheen de opleiding kennis met specifieke technieken, interventies en werkmethodes zoals speltherapie, tekeningen, focussen, emotion-focused procesversnellers, ouderbegeleiding, gezinsgesprekken en het hanteren van de therapeutische relatie. Er is aandacht voor het leren omgaan met de eigenheid van specifieke klinische settings. Gespreksvaardigheden in het werken met een gezin worden verder ingeoeffend. Vanaf het tweede jaar leren de studenten ook hun therapiepraktijk te monitoren en feedback-gericht te werken. Hiervoor worden ze vertrouwd gemaakt met het instrumentarium van QIT4Kids. Op die manier verwerven ze de nodige competentie om op een kwalitatief verantwoorde manier hun dagelijkse praktijk op te volgen.

Vanaf het derde jaar besteedt de student ook tijd aan de persoonlijke verwerking van de opleiding in de vorm van het specialisatieverslag.

Voor de seminars wordt gerekend op de actieve medewerking van de therapeut-in-opleiding, een grondige bestudering van de opgegeven literatuur, een persoonlijke deelname aan de bespreking en een persoonlijke verwerking achteraf. Meestal wordt het tekstenpakket bij het begin van het academiejaar aangekondigd, zodat het voorbereidend lees- en studiewerk ten dele kan gebeuren tijdens periodes die buiten de collegeweek vallen. Het is zinvol om na elk seminarie kritisch te reflecteren en deze reflecties bij te houden. Deze reflecties kunnen dienen als basis voor de schriftelijke zelfevaluatie op het einde van elk academiejaar.

Nadere omschrijving van de opleidingsonderdelen

3. Leergroep

De studenten nemen deel aan een leergroep die gespreid over de vier opleidingsjaren ingericht wordt. Tijdens elk opleidingsjaar vinden telkens 3 blokken van 2 dagen plaats. In het eerste jaar leren de studenten de beginnende groep kennen. In deze groep staat de vorming van een goed therapeutisch milieu centraal. In zo'n groep is er de nodige veiligheid om zichzelf als werkinstrument (met sterktes, zwaktes, 'blinde vlekken') in vraag te stellen. De groepsleden stimuleren elkaar om nieuw gedrag uit te proberen en oude patronen los te laten. De leergroep heeft tevens een didactische functie: men leert er het groepstherapeutisch proces van binnenuit kennen.

Vanaf het tweede jaar maken de studenten kennis met de gevorderde groep. In deze groep bestaat er meer wederkerigheid en validatie tussen de groepsleden. De onderlinge interacties in de groep krijgen meer aandacht en het interpersoonlijk leren zal met toenemende kracht en effectiviteit in werking treden: er wordt gereflecteerd op de manieren waarop de groepsleden contact aangaan of vermijden, op de patronen die zich hierin ontwikkelen, op de verschillende rollen die de groepsleden opnemen op hetgeen ontbreekt in de omgang tussen de groepsleden. De leergroep vindt plaats in een residentiële setting met als bedoeling de groepsvorming te faciliteren.

Het volgen van een individuele therapie kan in specifieke situaties aanbevolen worden.

4. Specialisatieverslag

Het specialisatieverslag is bedoeld als een reflectie op de eigen praktijk. Naast een levendige beschrijving van de casus in zijn verloop (ondersteund door het monitoring materiaal en geïllustreerd met stukjes transcript van cruciale episodes), dient de casus theoretisch te worden omkaderd, via verwijzing naar en bespreking van de relevante literatuur i.v.m. de specifieke cliënt- en therapeutprocessen die in de casus aan bod komen. Dit kan gebeuren in de inleiding en in de slotcommentaar, maar uiteraard ook bij het analyseren van bepaalde procesmomenten.

Het specialisatieverslag wordt elektronisch ingediend bij PPW-Continuo ppw.permanentevorming@kuleuven.be) en ook in tweevoud afgedrukt, waarvan 1 exemplaar wordt opgestuurd naar de beoordelaar en 1 naar de begeleider. Naast een eigen opleidingsverantwoordelijke, wordt het specialisatieverslag eveneens gelezen en beoordeeld door de academisch verantwoordelijke van een andere therapie opleiding.

Evaluatie

Tijdens de vierjarige opleiding worden er diverse evaluatiemomenten gepland. Hierin wordt beoordeeld of de student in kwestie over de noodzakelijke capaciteiten beschikt om de opleiding verder te zetten of met succes te voltooien. Indien nodig worden er voorstellen tot remediëring gedaan.

Behalve in het vierde jaar, wordt één keer per jaar een tussentijdse reflectie gepland. De bedoeling hiervan is stil te staan bij de persoonlijke evolutie als therapeut en even halt te houden bij hoe de opleiding loopt. Zowel verdere planning van activiteiten als het bespreken van onderlinge relaties en problemen die een weerslag hebben op de opleiding, kunnen hier een plaats krijgen.

Daarnaast wordt op het einde van elk opleidingsjaar een expliciet evaluatiemoment gepland. Hiervoor maakt elk een schriftelijke zelfevaluatie waarin de persoonlijke evolutie als therapeut – met hoogtepunten en knelpunten – wordt beschreven. Ook een korte samenvatting van de eigen praktijksupervisies wordt toegevoegd.

Tevens wordt het opleidingsprogramma inhoudelijk en programmatorisch becommentarieerd. Deze zelfevaluaties worden aan alle groeps- en stafleden meegegeven en vormen de aanloop voor een verdere bezinning waarbij men feedback krijgt uit de groep.

Naast deze vaste evaluatiemomenten is er ruime aandacht voor permanente evaluatie gedurende het academiejaar.

Toelatingsvoorwaarden

Toelating tot de opleiding wordt beperkt tot:

- Houders van het diploma van Master in de klinische psychologie of de orthopedagogie, die ten minste 6 maanden klinische stage hebben gevolgd
- Houders van het diploma van Arts/Master in de Geneeskunde, die tevens psychiater of psychiater in opleiding zijn (vanaf het tweede jaar van deze opleiding).

Omdat telkens slechts een beperkt aantal kandidaten (maximum 16) de opleiding kan starten, heeft er een voorafgaandelijke selectie plaats. In de loop van het voorjaar vinden twee selectiegesprekken met telkens 1 stafid plaats. In deze gesprekken wordt dieper ingegaan op de motivatie van de kandidaat, klinische en therapeutische ervaring, geschiktheid voor dit soort werk en praktijkmogelijkheden. De kandidaten worden geacht kritisch te kunnen reflecteren op de eigen persoon en het handelen als hulpverlener. Omdat een belangrijk deel van de opleiding in kleinere groepen plaatsvindt, moet er een bereidheid bestaan om actief en constructief deel te nemen aan het groepsproces. De kandidaten moeten de Engelse taal ook voldoende machtig zijn. De voorbereidende literatuur bestaat gedeeltelijk uit Engelstalige publicaties.

Kandidaten worden verzocht een schriftelijke aanvraag met gedetailleerd curriculum vitae te sturen naar Pascale Schoenmakers (pascale.schoenmakers@focusonemotion.be) voor het einde van de maand mei.

Na het selectiegesprek – begin juli - wordt aan de kandidaten meegedeeld of zij al dan niet tot de opleiding toegelaten worden.

Praktische aspecten

1. Periode en/of data en plaats van uitvoering

De eerste drie jaar bestaat uit 24 opleidingsdagen. Het vierde jaar telt 23 opleidingsdagen. De opleiding omvat 2 tot 3 opleidingsdagen per maand welke meestal doorgaan op vrijdag, soms op donderdag of zaterdag.

Een opleidingsjaar loopt telkens van oktober tot juni. De seminars en supervisies gaan door in het Postuniversitair centrum Kulak te Kortrijk.

De leertherapie gebeurt in de vorm van een tweedaagse (donderdag en vrijdag of vrijdag en zaterdag) in een residentiële setting zonder overnachting.

Daarnaast gebeurt de leertherapie in vorm van een tweedaagse in een residentiële setting zonder overnachting. Deze gaan door in de omgeving van Gent. Eén weekend wordt besteed aan Outward Bound ervaringsleren en zal doorgaan in de Ardennen (mét overnachting).

2. Onderwijstaal

De onderwijstaal is het Nederlands.

3. Inschrijvingsbedrag

Het inschrijvingsgeld bedraagt 3100 Euro per jaar. Hierin is de kostprijs van de leertherapie tweedaagse (gaat door zonder overnachting) en het abonnement op Qitonline inbegrepen.

De verplichte handboeken en het lidmaatschap van de Vereniging voor Cliëntgericht- Experiëntiële Psychotherapie en Counseling (VCEPC) zijn niet inbegrepen en zelf te betalen.

De opleiding is erkend voor het gebruik van de KMO-portefeuille alsook Educatief verlof.

Studenten in opleiding dienen zich belangstellend lid te maken van de VCEPC. Als belangstellende ontvang je driemaandelijks het Nederlandstalige Tijdschrift Persoonsgerichte Experiëntiële Psychotherapie. Daarnaast heb je recht op een verminderd tarief bij de studiedagen van de vereniging.

4. Getuigschrift

De studenten ontvangen het getuigschrift van Postgraduaat in de Cliëntgerichte Psychotherapie: Kinderen en Jongeren.

De opleidingsstaf

Leen Bruyninckx

maatschappelijk assistente,
gestalttherapeut, emotion-focused
therapeut

Willy Colin

orthopedagoog, cliëntgericht-
experiëntieel psychotherapeut

Pascale Schoenmakers

klinisch psychologe, cliëntgericht-
experiëntieel en emotion-focused
psychotherapeut (coördinator)

Erwin Vlerick

klinisch psycholoog, cliëntgericht-
experiëntieel en emotion-focused
psychotherapeut, focustrainer

Liselot Willems

criminologe, cliëntgericht-experiëntieel
psychotherapeut

Prof. dr. Siebrecht Vanhooren

klinische psycholoog, cliëntgericht-
experiëntieel, focusing-oriented en
existentieel psychotherapeut, academisch
verantwoordelijke voor de postgraduate
opleidingen cliëntgerichte psychotherapie.

Contactadres:

Siebrecht Vanhooren
Faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen
Tiensestraat 102 bus 3720
3000 Leuven
siebrecht.vanhooren@kuleuven.be

(F
M
S) FOCUS on
EMOTION

KU LEUVEN

KU LEUVEN

kulak